

Методичні рекомендації до виконання завдань з української мови та літератури

Навчальні курси «Українська мова» і «Українська література» відіграють винятково важливу роль у процесі формування особистості школяра. Завданнями цих дисциплін є навчити вільно, комунікативно доцільно користуватися засобами української мови; виховати свідоме прагнення до вивчення рідної мови; сформувати духовний світ учнів, цілісні світоглядні уявлення, загальнолюдські ціннісні орієнтири; розвинути мислення, пам'ять, творчі здібності, естетичне почуття; забезпечити можливість самостійно ухвалювати важливі життєві рішення.

Запропоновані тестові завдання складено відповідно до чинних програм, розроблених на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. Тестові завдання покликані стимулювати інтерес школярів до вивчення курсів «Українська мова» і «Українська література», сприяти вихованню національної свідомості учнів, розвитку їхніх творчих здібностей, критичного мислення. Завдання орієнтовані на учнів 6-11 класів і мають на меті демонстрацію успішного оволодіння знаннями, що передбачене на певному етапі навчального процесу, а отже, співвідносяться з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом, вимогами НУШ.

Тести з мови і літератури містять завдання вибіркового характеру – з вибором однієї правильної відповіді, завдання перехресного вибору та завдання множинного вибору.

6 клас

Завдання олімпіади для 6 класу орієнтовані переважно на матеріал, передбачений програмою 5 класу, що дасть учням широкі можливості продемонструвати володіння знаннями і вміннями, які вони здобули на цьому етапі вивчення шкільних курсів рідної мови і літератури. Тестові завдання охоплюють матеріал з будови слова, лексикології, орфографії, фонетики, синтаксису (відомості про словосполучення і просте речення, головні і другорядні члени речення) і пунктуації. Завдання з літератури покликані виявити знання текстів фольклорних і літературних творів, здатність учнів оперувати відомими їм з попереднього шкільного курсу теоретико-літературними поняттями (визначення жанрів фольклору та авторських творів, художніх прийомів).

Українська мова. Тест охоплює:

- 10 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $10 \times 1 = 10$ балів.

- 4 тестові завдання перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $4 \times 4 = 16$ балів.

- 1 тестове завдання множинного вибору: учень має вибрати кілька правильних варіантів. Завдання оцінюється або 0 балів (якщо учень не визначив або неправильно визначив хоча б один із варіантів), або 3 балами (якщо учень визначив усі правильні варіанти). Таким чином: $1 \times 3 = 3$.

Загальна кількість балів з української мови: $10 + 16 + 3 = 29$ балів.

Українська література. Тест охоплює:

- 10 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $10 \times 1 = 10$ балів;

- 5 тестових завдань перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $5 \times 4 = 20$ балів.

Загальна кількість балів з української літератури: $10 + 20 = 30$ балів.

Всього за тест: 59 балів.

7 клас

Завдання для 7 класу містять питання з орфографії; морфології (визначення роду та відмінювання іменників); лексикології, фразеології, словотвору. Тести з літератури мають на меті виявити вміння здійснювати аналіз твору (визначення теми, ідеї, здатність оперувати теоретико-літературними термінами, визначати конкретні художні прийоми), що цілком відповідає чинним вимогам до знань і умінь учнів на цьому етапі вивчення шкільного курсу української літератури: виявлення в художньому творі ключових образів та авторських прийомів, формулювання теми та ідеї, розуміння умовності художньої картини світу і її зв'язків з біографією письменника.

Українська мова. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 3 тестові завдання перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $3 \times 4 = 12$ балів;

- 1 тестове завдання множинного вибору: учень має вибрати кілька правильних варіантів. Завдання оцінюється або 0 балів (якщо учень не визначив або неправильно визначив хоча б один із варіантів), або 3 балами (якщо учень визначив усі правильні варіанти). Таким чином: $1 \times 3 = 3$.

Загальна кількість балів з української мови: $15 + 12 + 3 = 30$ балів.

Українська література. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 4 тестові завдання перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену

відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $4 \times 4 = 16$ балів.

Загальна кількість балів з української літератури: $15 + 16 = 31$ бал.

Всього за тест: 61 бал.

8 клас

Мовні тестові завдання для 8 класу актуалізують попередні знання з курсу «Українська мова» (фонетика, орфографія, лексикологія, морфологія, будова слова, синтаксис), а також спрямовані на виявлення ключових умінь школярів: редагування тексту, вживання потрібної орфограми, володіння лексичним багатством рідної мови. Змістове наповнення тестових завдань з літератури зумовлене провідними предметними компетентностями, передбаченими чинною програмою: розуміння ролі фольклору в житті народу; здатність розглядати літературний твір у єдності його сюжетних, композиційних, жанрово-стильових характеристик та в контексті біографії автора, розуміння специфіки художніх образів.

Українська мова. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 4 тестові завдання перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $4 \times 4 = 16$ балів;

- 1 тестове завдання множинного вибору: учень має вибрати кілька правильних варіантів. Завдання оцінюється або 0 балів (якщо учень не визначив або неправильно визначив хоча б один із варіантів), або 3 балами (якщо учень визначив усі правильні варіанти). Таким чином: $1 \times 3 = 3$.

Загальна кількість балів з української мови: $15 + 16 + 3 = 34$ бали.

Українська література. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 5 тестових завдань перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $5 \times 4 = 20$ балів.

Загальна кількість балів з української літератури: $15 + 20 = 35$ балів.

Всього за тест: 69 балів.

9 клас

Тестові завдання з мови для 9 класу орієнтовані переважно на матеріал, вивчений у 8 і попередніх класах, і охоплюють орфографію, морфологію, синтаксис і пунктуацію. Тестові завдання з літератури мають на меті виявити знання текстів фольклорних творів та визначних пам'яток давнього українського письменства, які учень має опанувати на цьому етапі вивчення шкільного курсу.

Українська мова. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 4 тестові завдання перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $4 \times 4 = 16$ балів;

- 1 тестове завдання множинного вибору: учень має вибрати кілька правильних варіантів. Завдання оцінюється або 0 балів (якщо учень не визначив або неправильно визначив хоча б один із варіантів), або 3 балами (якщо учень визначив усі правильні варіанти). Таким чином: $1 \times 3 = 3$.

Загальна кількість балів з української мови: $15 + 16 + 3 = 34$ бали.

Українська література. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 5 тестових завдань перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $5 \times 4 = 20$ балів.

Загальна кількість балів з української літератури: $15 + 20 = 35$ балів.

Всього за тест: 69 балів.

10-11 клас

Мовні тестові завдання для 10 класу містять питання з фонетики; орфографії; словотвору; лексикології; фразеології; синтаксису. Завдання з літератури спираються на тематично-хронологічний принцип, покладений в основу вивчення літератури у старших класах, що передбачає формування знань про літературний процес, його зв'язки з історичними умовами розвитку національного і світового письменства, розуміння специфіки літератури як особливого виду мистецтва, що існує в колі інших мистецтв, контактуючи і взаємодіючи з ними. Запропоновані питання актуалізують знання і вміння, набуті на попередніх етапах вивчення шкільного курсу «Українська література», дозволяють виявити рівень володіння учня теоретико- та історико-літературним матеріалом, здатність здійснювати цілісний аналіз художнього твору, визначати його місце в літературному процесі.

Українська мова. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 4 тестові завдання перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $4 \times 4 = 16$ балів;

- 1 тестове завдання множинного вибору: учень має вибрати кілька правильних варіантів. Завдання оцінюється або 0 балів (якщо учень не визначив або неправильно визначив хоча б один із варіантів), або 3 балами (якщо учень визначив усі правильні варіанти). Таким чином: $1 \times 3 = 3$.

Загальна кількість балів з української мови: $15 + 16 + 3 = 34$ бали.

Українська література. Тест охоплює:

- 15 тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді. Таким чином, $15 \times 1 = 15$ балів;

- 5 тестових завдань перехресного вибору на встановлення відповідностей. Кожне завдання оцінюється в межах 1-4 балів (за 1 правильно встановлену відповідність учень отримує 1 бал, за 2 правильно встановлені відповідності – 2 бали, за 3 правильно встановлені відповідності – 3 бали, за 4 правильно встановлені відповідності – 4 бали). Таким чином: $5 \times 4 = 20$ балів.

Загальна кількість балів з української літератури: $15 + 20 = 35$ балів.

Всього за тест: 69 балів.